



KOMMUNERNES HÅNDBLING AF HNV-KORTET

STØTTET AF

Kvægafgiftsfonden

21 kommuner er blevet interviewet om, hvordan de håndterer henvendelser fra lodsejere, der ønsker at få hævet deres arealers naturværdi. Få landmænd har indtil videre haft kontakt med kommunerne.

BAGGRUND

Et kort over værdien af danske naturarealer, blev udviklet af Aarhus Universitet i 2012. Kortet er udarbejdet med det formål, at målrette tilskud til naturpleje til arealer med en høj naturværdi – en HNV score. Værktøjet skal bruges til at prioritere tilskud til naturpleje og blev anvendt første gang i 2015. HNV score er derfor nu en afgørende faktor for, om landmænd kan få tilskud til naturarealer. Det giver landmænd et helt nyt incitament til at få klarhed over, om der er sjældne dyr og planter på deres arealer.

Ved ansøgningsrunden i 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer, skulle arealer uden for Natura 2000 have en score på 5 eller derover for at det overhovedet var muligt at søge om tilskud. Ansøgninger blev prioriteret efter arealer med den højeste HNV score. Landmændene har derfor en interesse i at sikre, at deres arealer får registreret den score, som arealerne er berettiget til. Det kan også være i kommunernes interesse, at naturarealerne, har så høj en score, at landmændene kan opnå tilskud til pleje af arealerne.

KOMMUNERNES DATA KAN VÆRE AFGØRENDE

HNV-kortet giver naturområder en score fra 1 til 14, hvor en score på 13 er den højeste værdi. En række point bliver givet på grundlag af landskab og driften på arealerne, men der indgår også flere point på grundlag af artsfund. Det er ikke pålagt kommunerne at opdatere HNV-kortet, men kommunernes data fra arealer har indflydelse på op til 6 point i den samlede score. Derfor kan det være afgørende for landmændenes mulighed for at søge tilskud til naturpleje, at kommunen prioriterer ressourcer til at indsamle data fra naturarealerne.

Da der er færre midler til rådighed for tilskud til naturpleje, kan det derfor blive afgørende for mulighederne for tilskud, om kommunerne har prioriteret ressourcer til at opdatere kortet.

IKKE MEGET FOKUS PÅ HNV SCOREN

21 kommuner, fordelt over hele landet, er blevet kontaktet i form af et kort telefoninterview. Resultaterne er relativt entydige: Kommunerne har endnu ikke oplevet den store efterspørgsel fra landmænd på at få opdateret HNV scoren for deres arealer. Derfor er en indsats for at højne arealernes HNV score endnu ikke højt prioriteret i kommunerne.

8 kommuner har slet ikke fået henvendelser fra landmænd om opdatering af HNV-kortet. De resterende 13 har fået enkelte forespørgsler, heraf har kun 3 kommuner fået op til 10 henvendelser hver.

Kommunerne blev i undersøgelsen spurgt om, hvorvidt de prioriterede ressourcer til at opdatere HNV-kortet. 13 kommuner har endnu ikke valgt at prioritere opgaven, hvorimod 8 har fået opdateret HNV-kortet i forbindelse med besigtigelse af kommunernes egne § 3 arealer.

Ingen af kommunerne har nogen fast procedure for, hvordan de håndterer en henvendelse fra en landmand, som ønsker at få sit areal opdateret i HNV-kortet.

15 kommuner vil gerne ud og foretage registreringer, hvis de får en forespørgsel på et bestemt areal. De fleste kommuner understregede dog, at kommunerne ikke pt. har afsat ressourcer til opgaven, så derfor er det ikke sikkert, at de fremover kan imødekomme forespørgslerne, hvis efterspørgslen stiger. De resterende 6 kommuner svarer, at de ikke har ressourcer til at tage på besigtigelser alene med henblik på at opdatere HNV kortet.

ALTERNATIV OPDATERING AF HNV KORT

Et par kommuner har valgt at arbejde med opdateringen på andre måder. En kommune har afsat ekstra ressourcer til at sikre en gennemgang af de naturarealer, som kommunen på forhånd vidste, havde høj kvalitet. Dette for at sikre, at de mest værdifulde arealer var registreret med så høj en score, at arealerne kunne få tilskud. Enkelte andre kommuner har lavet en aftale med konsulenter fra landbrugsrådgivningen om, at de kan stå for dataindsamlingen til opdateringen af HNV kortet. Det giver mulighed for, at landmænd selv kan betale for at få foretaget registreringen på specifikke arealer. Efterfølgende sørger kommunen for at opdatere data i HNV kortet. Kommunerne gør opmærksom på, at de har stor tiltro til de eksterne konsulents faglighed, og derfor ser de ikke noget problem i at opdatere kortet på det

grundlag.

OPDATERING AF HNV KORT FREMOVER

I SEGES havde vi umiddelbart forventet, at kommunerne havde oplevet en større interesse fra landmændene for at få hævet arealernes HNV score. Derfor er det heller ikke underligt, at kommunerne endnu ikke har faste procedurer og erfaringer med, hvordan de skal forholde sig til forespørgsler fra landmænd.

I ansøgningsrunden for 2015 har rekord mange landmænd fået afslag på deres ansøgning om tilskud til pleje af græs- og naturarealer, idet der blev søgt om tilskud til 60 mio. kr. mere end de 250 mio. kr. der var i puljen. Uden for Natura 2000 områderne blev de arealer med den højeste naturværdi prioriteret først. Det resulterede i, at alle marker med en score på 5, som var under 12 ha har fået afslag. Det medførte, at der blev givet afslag til knap 5.000 ha med en HNV score på 5. Det er ganske mange hektar som landmænd har ønsket at pleje, men som har fået afslag. Da tilskuddet er ret afgørende for om naturplejen kan give en nogenlunde økonomi, har det stor betydning for landmændenes muligheder for at udføre naturpleje, om der fremadrettet er tilskud til naturpleje.

Der er ikke udsigt til flere tilskudsmidler til naturpleje. Tværtimod. De næste år er der afsat færre midler end i år. Dog er der udsigt til, at færre ansøgere skal have gentegnet deres aftaler i 2016, hvilket trods alt må forventes at give et mindre pres på ansøgningsrunden. Der vil dog under alle omstændigheder blive foretaget en hård prioritering af, hvilke arealer der kan opnå tilskud ud fra arealernes naturværdi. Derfor vil kommunerne, med stor sandsynlighed, i løbet af de kommende år opleve en større interesse fra landmænd, som ønske at få hævet HNV scoren på deres arealer. Der ligger formentligt derfor en større opgave og venter hos kommuner, såvel som landmænd og deres rådgiver for at få sat fokus på arealernes naturværdi. Ligeledes må kommunerne selv have en interesse i, at HNV scoren er så høj, at landmænd kan søge tilskud til at pleje den mest værdifulde natur. Der er derfor lagt op til en fælles opgave mellem kommuner og landmænd for at synliggøre og fremme arealernes naturværdier.